

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **V. G.**, zastoupený Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2019, č. j. OAM-3/LE-LE05-VL16-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 8. 2019, č. j. 62 Az 1/2019 - 59,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **3400 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce přicestoval na území České republiky z Ukrajiny v roce 2010. Dne 4. 1. 2019 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Odůvodnil ji tím, že na Ukrajině není práce a nemá tam budoucnost. V pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 13. 2. 2019 dále uvedl, že nikdy neměl žádné potíže, ničeho se neobává a nic mu v zemi původu nehrozí.

[2] Žalovaný dne 15. 3. 2019 rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“ a „napadené rozhodnutí“).

[3] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Ostravě v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. Po shrnutí skutkových okolností tak, jak vyplývají ze správního spisu, dospěl krajský soud k závěru, že žalovaný nebyl povinen se zabývat hrozbou trestního stíhání v případě nenastoupení žalobce do armády na Ukrajině, jelikož žalobce ve své žádosti nic takového netvrdil. To, že se obává povolání k výkonu povinné vojenské služby či branné povinnosti uvedl až ve své žalobě.

Podle krajského soudu se však nejedná o pronásledování, které by zakládalo důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu. Mimoto nic nenasvědčuje tomu, že by byl žalobce povolán do bojů. Nepochota nastoupit do armády není důvodem ani pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Výkon povinné vojenské služby nelze považovat za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Ohledně tvrzení žalobce v jeho žalobě o neutěšené situaci v ukrajinských věznicích krajský soud uvedl, že o těchto obavách žalobce ve správním řízení neuvedl nic. Žalobce tedy nezavdal žalovanému důvod zabývat se stavem věznic na Ukrajině. Krajský soud poznamenal, že legalizace pobytu na území České republiky nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany či doplňkové ochrany. Žádost o mezinárodní ochranu žalobce je účelová, podal ji až poté, co mu bylo uloženo správní vyhoštění, za účelem jehož realizace byl zajištěn.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy namítá vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Kasační stížnost je podle stěžovatele přijatelná, jelikož se krajský soud dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, jelikož nesprávně posoudil otázku vážné újmy hrozící stěžovateli při jeho návratu do země původu.

[5] Stěžovatel uvádí, že krajský soud se řádným způsobem nevypořádal s namítanou hrozící vážnou újmou spočívající v nepřijatelných podmínkách v ukrajinských věznicích. Stěžovateli totiž hrozí trest odnětí svobody v případě odmítnutí výkonu branné povinnosti. Stěžovatel tento důvod při podání žádosti o mezinárodní ochranu neuvedl, jelikož v době, kdy z Ukrajiny odjel, se teprve ke konfliktu, s nímž souvisí branná povinnost, schylovalo. Později (v roce 2014) se však již obával návratu. Žalovaný zcela opomněl zvážit okolnost, že v případě návratu a odmítnutí nastoupit výkon vojenské služby by byl stěžovatel vězněn. Neakceptovatelné podmínky v ukrajinských věznicích porušují zákaz mučení podle čl. 3 a čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, proto jsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Na nepřijatelné podmínky ve věznicích upozorňuje podle stěžovatele i zpráva Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ze dne 29. 4. 2014. Nedostatky jsou strukturální, způsobené přeplněností věznic a jsou často předmětem přezkumu Evropským soudem pro lidská práva. Stěžovatel uvádí, že není jeho povinností nade všechnu pochybnost prokázat, že bude v zemi původu vystaven nelidskému nebo ponižujícímu zacházení.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření shledává kasační stížnost nepřijatelnou. Žalovaný zjistil veškeré informace o realitách v zemi původu stěžovatele, přičemž skutkový stav hodnotil detailně i v souhrnu. Až v žalobě žalobce začal tvrdit, že se obává rekrutu do armády a trestního stíhání v případě, že narukovat odmítne. Podle žalovaného však žádná skutečnost nenasvědčuje tomu, že by měl žalobce být k výkonu vojenské služby povolán. Žalovaný

pokračování

zároveň odkázal na řadu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v nichž se zabýval otázkou výkonu vojenské služby, přičemž kasační stížnosti byly odmítnuty.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[8] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[9] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[10] Stěžovatel k otázce přijatelnosti své kasační stížnosti tvrdil, že se krajský soud dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, jelikož nesprávně posoudil otázku vážné újmy hrozící stěžovateli při jeho návratu do země původu.

[11] K námitce stěžovatele, že obavy o jeho život v důsledku probíhajícího dlouhodobého vnitrostátního ozbrojeného konfliktu a s tím související nástup do armády odůvodňují splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany, lze konstatovat, že krajský soud ve

shodě s judikaturou Nejvyššího správního soudu důkladně odůvodnil, proč nejsou v případě stěžovatele naplněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu, ani pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a § 14b téhož zákona. Situaci stěžovatele řádně zkoumal s ohledem na individuální okolnosti.

[12] Nejvyšší správní soud se v minulosti zabýval bezpečnostní situací na Ukrajině již několikrát, přičemž dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy (srov. např. usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, či usnesení ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014 - 26).

[13] Problematice odmítání služby v armádě jakožto azylově relevantnímu důvodu se Nejvyšší správní soud věnoval opakovaně, např. již v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49, či v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44. Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že branná povinnost sama o sobě nemůže být považována za azylově relevantní. V rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, uvedl, že *„[s]lamotné odmítání [branné povinnosti] odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.“*

[14] Jak uvedl i krajský soud, branná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovaná i v mezinárodním měřítku, a povinnost služby v armádě při mobilizaci (případně trest za její nesplnění) nelze považovat za azylově relevantní. Se stejným výsledkem byla posouzena azylová irelevantnost branné povinnosti například také v usneseních ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 - 43, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 - 34, nebo ze dne 31. 8. 2016, č. j. 2 Azs 141/2016 - 32.

[15] K postihu za nenastoupení vojenské služby Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 10. 2006, č. j. 3 Azs 396/2005 - 88, konstatoval, že *„obava založená na tvrzení stěžovatele, že by mohl být trestně stíhán za vyhýbání se vojenské službě, nemůže být považována za strach z pronásledování, neboť trest hrozící za vyhýbání se výkonu vojenské služby by musel mít persekucní charakter (...) Vyhýbání se vojenské službě je tak obecně chápáno jako porušení zákona a trest za porušení této povinnosti není považován za persekuci.“* V obdobných případech byla posouzena azylová irelevantnost branné povinnosti například také v usneseních ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 - 43, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 - 34, ze dne 31. 8. 2016, č. j. 2 Azs 141/2016 - 32, či v rozsudku ze dne 9. 3. 2017, č. j. 7 Azs 34/2017 - 26.

[16] K námitce nevyhovujícího stavu ukrajinských věznic se Nejvyšší správní soud ztotožňuje se závěry krajského soudu. Ve svých dřívějších rozhodnutích Nejvyšší správní soud již judikoval, že *„stěžovateli dosud reálně nebezpečí věznění na Ukrajině nehrozí a jedná se jen o jeho hypotetické úvahy, které nutně předpokládají existenci několika dalších skutečností, které v daném případě dosud nenastaly a nastat ani nemusí. Stěžovateli by musel být nejdříve doručen povolávací rozkaz (ani v případě nuceného návratu a předání ukrajinským státním orgánům nemusí s jistotou dojít k předání povolávacího rozkazu), dále by stěžovatel musel výkon služby odmítnout a nevyužít ani možnosti alternativní služby (k tomu srov. např. usnesení zdejšího soudu ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016 - 34), a zároveň by mu musel být skutečně uložen*

pokračování

trest odnětí svobody, který by mu v takovém případě brozil.“ (podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2017, č. j. 6 Azs 118/2017 – 38)

[17] Zcela obdobnou situací se zdejší soud zabýval také ve svém usnesení ze dne 12. 7. 2017, č. j. 6 Azs 118/2017 – 38: *„stěžovatel v rámci řízení o žádosti vůbec nezmiňoval případné obavy stran materiálních podmínek výkonu trestu odnětí svobody na Ukrajině a poukazoval na ně až v žalobě. Po celou dobu řízení zdůrazňoval zejména ekonomické a rodinné důvody a okrajově zmínil i neochotu vykonávat brannou povinnost. V této souvislosti Nejvyšší správní soud podotýká, že primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází. Žadatele stíhá břemeno tvrzení, důkazní břemeno je následně rozloženo mezi něj a správní orgán. Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně.“* Tento závěr má oporu i v další judikatuře Nejvyššího správního soudu např. usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013 - 38, ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 - 48, a ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 - 48, nebo rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, a ze dne 26. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016 - 32.

[18] Co se týče rodinných, sociálních a ekonomických důvodů, jejich irelevanci z hlediska udělení mezinárodní ochrany Nejvyšší správní soud přdestřel např. v rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65.

[19] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že jeho judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na stěžovatelem nastíněnou otázku, přičemž krajský soud rozhodoval v souladu s ní a nedopustil se žádného pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[21] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[22] Žalobci byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 4. 2019, č. j. 62 Az 1/2019 - 33 ustanoven zástupce Mgr. Ladislav Bárta, advokát. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., věta první za středníkem).

Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna v řízení o kasační stížnosti za jeden úkon právní služby (spočívající ve vyhotovení návrhu ve věci samé - kasační stížnosti) [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“)]. Za tento úkon mu náleží odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 3400 Kč. Ustanovený zástupce není plátcem daně z přidané hodnoty. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2020

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu